

Riksbankens Företagsundersökning

Telefonintervjuer 14-17 april

April 2020

Riksbankens företagsundersökning vecka 16¹

Med anledning av de snabba skeendena kring coronapandemin och effekterna på ekonomin gör Riksbanken återkommande telefonintervjuer med svenska storföretag. Den senaste omgången intervjuer genomfördes 14 april - 17 april. Resultatet av dessa intervjuer sammanfattas nedan.²

”Den stora utmaningen är på efterfrågesidan”

De ekonomiska effekterna av coronakrisen fortsätter att förvärras och det som oroar företagen nu är försämringar i efterfrågeläget som sprider sig i ekonomin. Allt fler företag rapporterar om en minskande orderingång och även om motorfordonsindustrin inleder en försiktig produktionsstart hopar sig molnen i andra industribranscher. Efterfrågan på arbetskraft minskar alltjämt och branscher med låga marginaler som t.ex. delar av konfektionshandeln omstruktureras nu snabbt.

”Det kommer att ta tid att reda ut det här”

Tvärstoppet i ekonomin har också satt spår i företagens framtidstro. Två av tre företag tror att det kommer att ta nio månader eller längre tid innan efterfrågesituationen liknar den som rådde innan krisen. Inte överraskande är det industrin och de hårdast drabbade delarna av handeln och tjänstebranscherna, till exempel konfektionshandeln, reseföretag och hotell och restauranger, som är mest pessimistiska om framtiden. Oro för ökad arbetslöshet och att hushållen kommer att uppträda återhållsamt eller ändra sina konsumtionsmönster är några av de orsaker som räknas upp som skäl till att det kommer att dröja innan efterfrågan kommer upp på samma nivåer som tidigare.

Många branscher vittnar även om att utslagningen av företag, infrastruktur i form av handelskanaler, kundkontakter mm. riskerar att leda till att en återhämtning kommer att fördröjas då kapital och kunnande försvunnit. Man är också oroliga för att beteendeförändringar kan medföra varaktiga effekter inom vissa branscher som t.ex. minskat affärsresande, färre konferenser, mer e-handel mm. Detta innebär i sin tur nya utmaningar för att bedriva fortsatt verksamhet och påskyndar både strukturomvandlingen och produktivitetstillväxten. Den snabba omvandlingen märks inte minst inom konfektionshandeln som under en längre tid pressats av ökad e-handel och låga marginaler, vilket nu leder till nedstängda butiker i spåren av efterfrågekollapsen.

Finansieringssituationen för de stora exportföretagen uppges ha blivit bättre under de senaste veckorna. Men aktiviteten på företagscertifikats- och obligationsmarknaderna anses fortfarande vara väsentligt mycket lägre än innan krisen, vilket har inneburit att företagen har vänt sig till bankerna för att få ta upp nya lån för att förstärka sin likviditet. Utökade garantier och låneramar som tillhandahålls av Exportkreditnämnden och Svensk exportkredit har hjälpt till att säkra exportfinansiering till överkomliga villkor och åtgärderna har bl.a. medfört att bankerna lättare kunnat prissätta sina lån till företagen.

Flera företag påpekar att bankernas kreditprövning inte väsentligen har ändrats och att förhandlingarna är långa och komplicerade även vid krissituationen. Riksbankens köp av företagscertifikat på andrahandsmarknaden tillför inte företagen likviditet direkt eftersom certifikaten oftast säljs av institutionella placerare som t.ex. pensionsföretag. En annan nackdel som större företag påpekar är att företag som saknar kreditbetyg inte kommer med i Riksbankens köp av betygsatta företagspapper vilket därmed undantar en grupp av stora börsnoterade företag.

¹ Riksbanken har mellan den 14-17 april genomfört telefonintervjuer med drygt 65 industri-, bygg-, handels- och tjänsteföretag samt branschorganisationer för att följa upp företagens situation med anledning av utbrottet och spridningen av coronaviruset.

² Tidigare telefonintervjuer redovisas på Riksbankens hemsida.

Fastighetsföretag och stora industriföretag har båda förlitat sig på finansiering på värdepappersmarknaderna och när dessa torkar upp vänder man sig till bankerna för att erhålla finansiering. Detta riskerar att tränga ut de mindre företagen som har jämförelsevis färre belåningsbara säkerheter. Det förekommer också kritik från företrädare för mindre underleverantörer som tvingas agera "bank" åt storföretagen genom att behöva acceptera långa betalfrister.

"Det har varit ganska stabilt de sista två veckorna, men stabilt på en ganska dålig nivå"

Den helt nedstängda motorfordonsindustrin börjar försiktigt att öppna upp sin verksamhet från och med denna vecka. Företagen börjar producera i relativt liten skala och arbetar inte hela arbetsveckor till att börja med. Man anser det dock viktigt att få igång underleverantörer och logistikkedjor inom Europa samtidigt som det finns en orderbok att arbeta emot.

De nedstängda fabrikerna inom motorfordonsindustrin har för transportföretagen lett till en minskad efterfrågan på transporter. För reseföretag, hotell och restauranger är det ett relativt oförändrat läge med – i många fall – extremt låga försäljningsvolymerna.

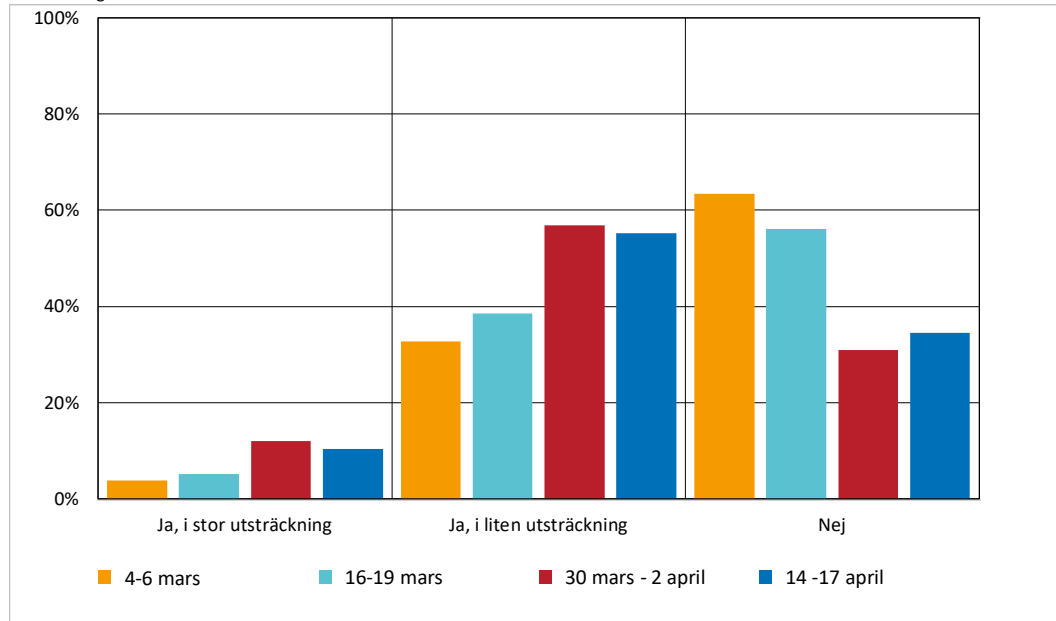
För dagligvaruhandeln börjar försäljningen närma sig normala taktter igen efter en mycket stark period. Övriga handelsföretag rapporterar om ökad försäljning på nätet men det kompenserar inte för den minskade butiksförsäljningen.

Byggbranschen har hållit igång sin produktion ungefär som normalt och har inte rapporterat några större störningar med materialtillförsel eller arbetskraftsbrist. Dock tror man att byggandet framöver kommer att gå in i ett lugnare skede och att vissa typer av byggnationer helt kan upphöra (t.ex. hotell) men att annan produktion istället kan stimuleras (offentliga infrastrukturinvesteringar).

Bilaga 1. Diagram

Diagram 1. Har utbrottet av coronaviruset lett till störningar i produktion eller störningar i leveranser till Sverige?

Andel företag

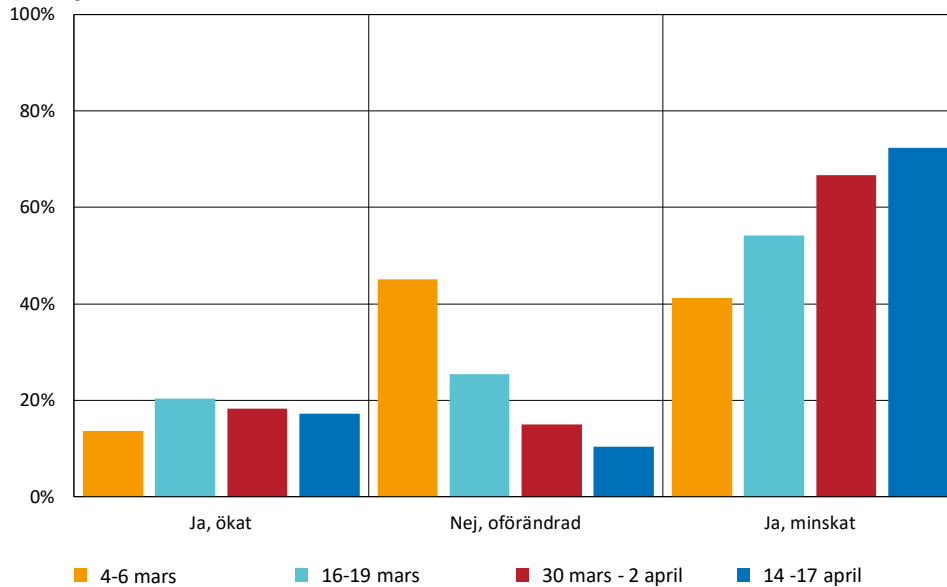

Anm. Samtliga företag.

Källa: Riksbanken

Diagram 2. Har utbrottet av coronaviruset påverkat efterfrågan på företagets produkter eller försäljningsvolym?

Andel företag

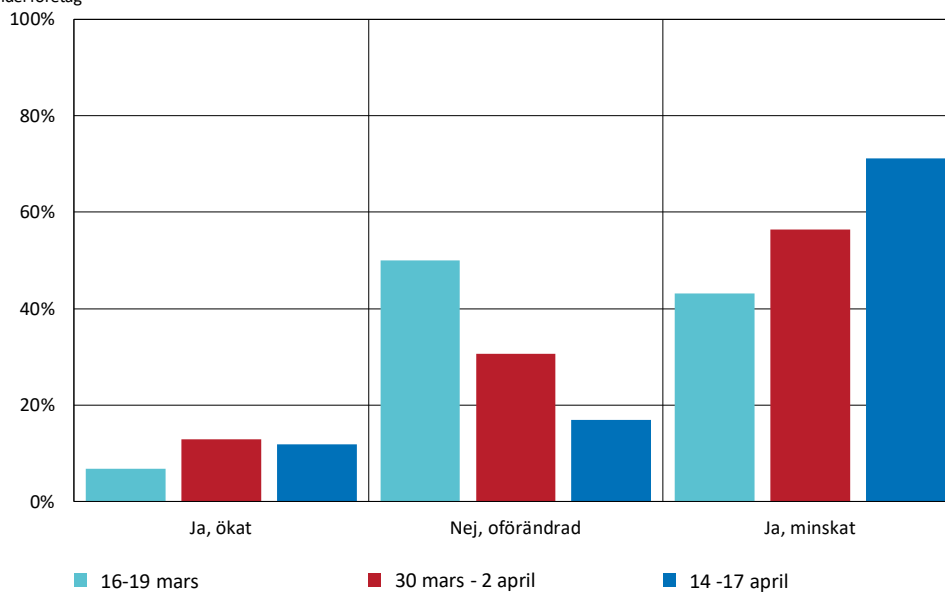

Anm. Samtliga företag.

Källa: Riksbanken

Diagram 3. Har utbrottet av coronaviruset påverkat företagets behov av arbetskraft?

Andel företag

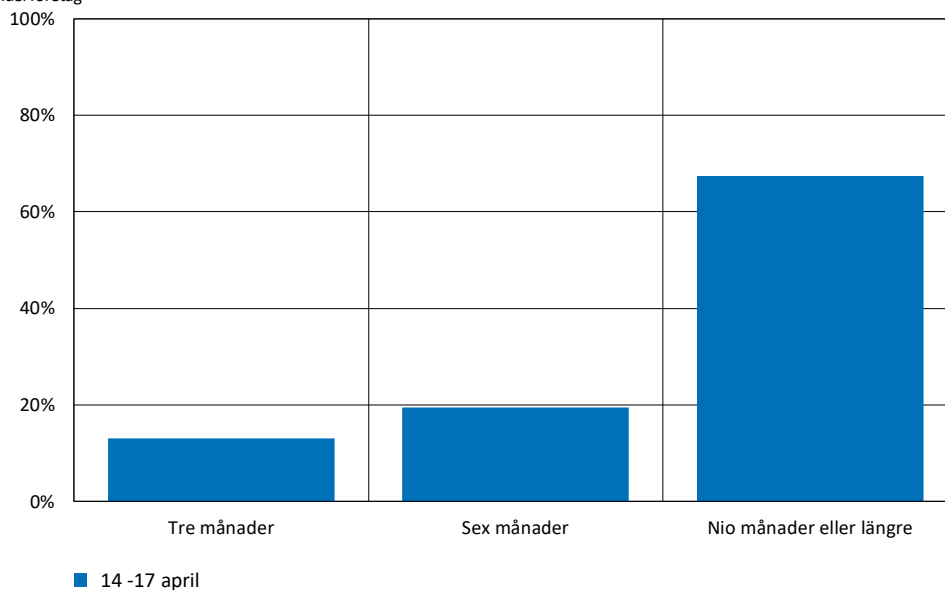

Anm. Samtliga företag. Frågan ställdes inte den 4-6 mars.

Källa: Riksbanken

Diagram 4. När är den ekonomiska situationen för ert företag tillbaka i ett jämförbart läge med det som rådde innan utbrottet av coronaviruset?

Andel företag

Anm. Samtliga företag. Frågan har endast ställts den 14-17 april.

Källa: Riksbanken

Om Riksbankens företagsundersökning

Riksbankens undersökning avser att spegla pris- och konjunkturutvecklingen inom industrin, byggsektorn, handeln och delar av tjänstesektorn. Eftersom ett fåtal aktörer står för en mycket stor del av det svenska näringslivet kan relativt få intervjuer ge information om stora delar av näringslivet. Många av de intervjuade företagen förmedlar dessutom information om andra delar av näringslivet genom sina kontaktytor mot bland annat små och medelstora företag.

Undersökningen görs genom att Riksbankens personal besöker företagen i cirka en timme. Intervjuerna genomförs i regel med personer i företagets ledningsgrupper. Samtalen ger företagen möjlighet att utveckla svaren och intervjuaren kan ställa fördjupande följdfrågor. Särskilda frågor ställs från tid till annan om aktuella frågeställningar inom penningpolitiken.

I undersökningen intervjuas cirka 30 företag i februari och 40 företag i maj och september. Sedan undersökningens start 2007 har över 300 företag deltagit i undersökningen.

Diagrammen i rapporten visar vanligtvis företagets svar viktade med respektive företags antal anställda i Sverige. Indextalen i diagrammen fångar upp- och nergångar i svars mönstren väl. Dessa svar kombineras sedan med företagets reflektioner under intervjuerna. Aktuell rapport för april 2020 är en uppdatering av rapporten för februari och mars och redovisar resultatet av telefonintervjuer med drygt 65 företag som huvudsakligen gjordes mellan den 14-17 april.

En närmare beskrivning av undersökningen finns på Riksbankens hemsida: Hokkanen, Melin och Nilson (2012), "Riksbankens företagsundersökning – en snabb konjunkturindikator", Penning- och valutapolitik 2012:3.

http://www.riksbank.se/Documents/Rapporter/POV/2012/rap_pov_artikel_3_121017_sve.pdf

SVERIGES RIKSBANK
103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)
Tel 08 - 787 00 00
Fax 08 - 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se